

דף מא.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"א

עין לעיל עין משפט ו

שו"ע או"ח סימן מז סעיף א

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' כלאים פ"י ה"ח

לא ילבש אדם כלאים עראי ק ואפלו על גבי עשרה
בגדים שאינו מהנהו כלום. ואפלו להבריח את המכס.
ואם לבש פן לוקה:

ק. כסף משנה: לא ילבש אדם כלאים עראי וכו'. משנה שם וכתבו הר"ש והרא"ש דסבר
האי תנא דדבר שאין מתכוין אסור ופליג אמתני' דמוכרי כסות מוכרים כדרכם ורבינו
פסקה לזו ולזו. ונראה שטעמו משום דס"ל דאפילו ר"ש מודה בהא דכיון שהוא לובש
ממש הרי עבר על לא תלבש שעטנז אבל מוכרי כסות ותופרי כסות שאינם לובשים ממש
אלא מעלים עליהם מותר אם אינו מתכוין וע"פ זה יתיישב מה שפסק לאסור לכוון על
ידו חבלים של כלאים שהם קשורים יחד דכריכה על ידו הוי כמלבוש ואע"ג דפ' הגוזל
בתרא (דף ק"ו) קאמר אהאי מתני' דלא ילבש אדם כלאים אפי' ע"ג עשרה אפי' להבריח
את המכס מתני' דלא כר"ע דתניא אסור להבריח את המכס ר"ש אומר משום ר"ע מותר
להבריח את המכס בשלמא לענין כלאים בהא פליגי מר סבר דבר שאין מתכוין מותר ומר
סבר דבר שאין מתכוין אסור אלא להבריח את המכס מי שרי יש לדחות ולומר דסבר רבינו
דלא בעא גמרא לנחותי לחלק כמו שחילקתי בין דרך לבישה לשלא דרך לבישה ונקט דרך
קצרה לומר דבשאינו מתכוין פליגי ואע"ג דלקושטא דמילתא לאו בהכי פליגי לא חש
מאחר דלא אתא אלא לאקשווי דלהבריח את המכס מי שרי ושפיר דמי לידחק בכך שלא
להוציא סתם מתניתין מהלכה:

שו"ע יו"ד סימן שא פעיף ד

ה. אסור ללבוש כלאים אפי' דרך עראי^ר, כגון טלית של קטן אפי' שאין הגדול יוצא בה אפי' עראי.

עין משפט ג.ד. הרמב"ם הל' ציצית פ"א הי"ז

אין כופלין את הטלית לשנים^ש ומטילין ציצית על ארבע כנפיה כשהיא כפולה אלא אם כן תפרה כלה ואפלו מרוח אחת:

ר. אפי' הוא בגד של קטן שאינו מתכסה בו ראשו ורובו, דבכל אופן אסרה תורה. ט"ז ס"ק ה'.

ש. כסף משנה: אין כופלין את הטלית לשנים וכו'. שם (דף מ"א) ת"ר טלית כפולה חייבת בציצית ור"ש פוטר ושזין שאם כפלה ותפרה שחייבת תפרה פשיטא לא צריכא דנקט בסיכוי. ופירש"י טלית כפולה שהיתה ארוכה כשנים וכפלה. ור"ש פוטר שאם תפשט נמצאת ציציות באמצעיתה. שאם תפרה חייבת שלא תפשט. דנקט בסיכוי תפירה רחבה בשט"ר בלעז. ורבינו פוסק כר"ש וטעמו מדאיתא בגמרא רבה בר הונא איקלע לבי רבא בר רב נחמן חזייה דהוה מיכסי טלית כפולה ורמי ליה חוטי עלויה כפילא איפשיטא ואתא חוטי וקם ליה להדי רישיה א"ל לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא אתא שדייה איכסי גלימא אחריתא אמר ליה מי סברת חובת גברא הוא חובת טלית היא זיל רמי לה. ופירש"י אפשיט הטלית היו הציציות באמצעיתה שהיתה רחבה כפלים בקומתו והיתה כפולה והכפל מוטל על ראשו ושני הראשים של טלית למטה מאחוריו ושני ציציות היו בקרנות האחד ושנים בשני ראשי הכפל מקום שארכו כלה וכשנתפשט היה כולו חבוי בה ונמצאו שתי ציציות של כפל באמצע הטלית כנגד ראשו של רבא לאו היינו כנף דהא באמצעיתה עומדים עכ"ל. ומשמע לרבינו דכי א"ל לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא היינו לומר דאפילו קודם שתפשט נמי כיון שעשויה להתפשט לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא דאם לא כן הול"ל לא תפשוט אותה אלא התעטף בה כשהיא כפולה. והא דלא אמר ליה מעיקרא כי חזייה דמיכסי טלית כפולה לאו היינו כנף דכתיב באורייתא מפני שרצה להמתין עד שיפשיטנה ויראה דקאי כנף להדי רישיה וכן משמע מדסיים בגמרא בהאי עובדא איכסי גלימא אחריתא ואם איתא אמאי איצטריך לאכסויי גלימא אחריתא הו"ל לכפול את זו ולאכסויי בה וגם רבה בר רב הונא אמאי א"ל זיל רמי לה לא הול"ל אלא כפלה הילכך משמע ודאי דס"ל דהלכה כר"ש. ואפשר שגם דעת הר"ף והרא"ש כן וסמכו על מה שכתבו דרבה בר רב הונא ורבא בר רב נחמן דמשמע מיניה דהלכה כר"ש. ומ"ש רבינו דבתפירה מרוח אחת סגי להטיל ציציות על כנפיה כמו שהיא כפולה. נראה שלמד כן מדפרכינן

שו"ע או"ח סימן י פ"ה ו

ו. הטיל ציצית על ציצית שקיימת כבר, אם נתכוון לבטל הראשונה הרי זה חותך הראשונה וכשרה, אבל אם נתכוון להוסיף אע"פ שחתך אחת מהן פסולה.

הגה: ויש מכשירין בכל ענין^ה וכן עיקר. אבל קודם שחתך הראשונה פסול.

עין משפט ה. הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"א

אף על פי שאין אדם מחייב לקנות לו טלית ולהתעטף^א בה כדי שיעשה בה ציצית אין ראוי לאדם חסיד שיפטר עצמו ממצוה זו. אלא לעולם ישתדל להיות עטוף בכסות המחייבת בציצית כדי שיקיים מצוה זו. ובשעת התפלה צריך להזהר ביותר. גנאי גדול הוא לתלמידי חכמים שיתפללו והם אינם עטופים:

אמאי דתניא ושום שאם כפלה ותפרה שחייבת פשיטא ושני לא צריכא דנקטה בסיכי וסובר רבינו דנקטה בסיכי היינו שתפרה מרוח אחת. א"כ כיון דטעמא דאין מטילין בה ציציות כשהיא כפולה הוא משום דמפשיט וקאי חוטא להדי רישיה כל שתפרה מרוח אחת דליכא למיחש להכי שפיר דמי להטיל בה כשהיא כפולה וממילא דה"ה לנקטה בסיכי דהיינו תפירה רחבה כדפירש"י דתפרה סתם קאמר ואפילו תפירה רחבה במשמע. והא דפטר ר"ש היינו מלהטיל בכנפים הכפולים אבל בארבע כנפיה הפשוטים צריך להטיל דאטו משום דכפלה איפטר לא לה והכי דייק לישנא דרבינו שכתב אין כופלים את הטלית לשנים ומטילין ציצית על ארבע כנפיה כשהיא כפולה משמע דוקא על ארבע כנפיה כשהיא כפולה אין מטילין אבל על ארבע כנפיה הפשוטין מטילין:

ת. והספרדים נהגו כמר"ן ובפרט כאן שהוא לחומרא. ויש גם ספק ברכה לבטלה וגם משום דהוי בגד ד' כנפות בלא מצות ציצית. כה"ח אות י"ז.

א. כסף משנה: אף על פי שאין אדם מחייב לקנות לו טלית ולהתעטף וכו'. בפרק התכלת מלאכא אשכחיה לרב קטינא אמר ליה סדינא בקייטא סרבלא בסיתוא ציצית מה תהא עליה אמר ליה ענשיתו אעשה א"ל בזמן דאיכא ריתחא ענשינן: ומה שכתב ובשעת התפלה צריך להזהר ביותר גנאי גדול הוא לתלמידי חכמים שיתפללו והן אינן עטופים:

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"י

היאך חיוב מצות הציצית. - כל אדם שחייב לעשות מצוה זו אם יתכסה בכסות הראוי לציצית יטיל לה ציצית ואחר כך יתכסה בה. ואם נתכסה בה בלא ציצית הרי בטל מצות עשה. אבל בגדים הראויים לציצית כל זמן שלא יתכסה בהן אדם אלא מקפלים ומנחים פטורין מן הציצית שאינה חובת הטלית אלא חובת האיש שיש לו טלית:

שו"ע או"ח סימן יט פעיף ב

ב. עשה טלית לצורך תכריכין, אע"פ שלפעמים לובשו בחייו פטור ג.

ב. כסף משנה: היאך חיוב מצות הציצית וכו' אבל בגדים הראויים לציצית כל זמן שלא יתכסה בהם אדם וכו'. בפרק התכלת (מנחות מ"ב) רב נחמן אשכחיה לרב אדא בר אהבה רמי חוטי וקא מברך לעשות ציצית אמר ליה מאי ציצי שמענא הכי אמר רב ציצית אין צריך ברכה. ופירש"י ציצי לגלג דאין צריך ברכה בשעת עשייה, ואמרינן בתר הכי דרב חסדא רמי דרב אדרב ומי אמר רב ציצית אין צריך ברכה והא אמר רב וכו' ואסיקנא דבהא קמיפלגי רב נחמן ורב חסדא אליבא דרב דרב חסדא סבר ציצית חובת טלית הוא הילכך עשייתה הוא גמר מצוותה ורב נחמן סבר חובת גברא היא ועטיפתה זו היא מצותה וכתבו הר"ף והרא"ש והלכה כרב נחמן דאמר חובת גברא הוא דהא אנן לא מברכינן לעשות ציצית הילכך הא דאמר שמואל כלי קופסא חייבים בציצית ליתא. והכי כתב בעל הלכות ואיכא מ"ד הלכה כשמואל דאמר חובת טלית הוא ואנן כתבינן מאי דסבירא לן ע"כ: גרסינן בגמרא (שם דף מ"א) מודה שמואל בזקן שעשאה לתכריכין שפטורה מ"ט אשר תכסה בה אמר רחמנא והאי לאו לאיכסויי עבידא: וכתוב בנימוקי יוסף ואע"פ שלובש אותה לפעמים בחייו כיון שאין עיקר עשייתן לאיכסויי מחיים הוה ליה ככסות לילה שפטורה אפילו ביום עכ"ל ואפילו לרבינו שמחייב ציצית לכל כסות שלובש ביום ואע"פ שהוא מיוחד ללילה שאני הכא דכתיב כסותך משמע דוקא כסות המיוחדת לאדם חי יצא זו שאינה מיוחדת לכסות אדם חי דהוה ליה כאילו אינה כסות כלל ופטור:

ג. וה"ה כסות של אשה ולבש אותו איש דפטור מציצית כיון דמיוחד לאשה שהיא פטורה, אך י"ל דלהרמב"ם חייב ושאינו כסות לאדם מת, כה"ח אות ד'.

מלהטיל בו ציצית.

עין משפט ז.

שו"ע יו"ד סימן שנא פ"ה ב

ב. אין קוברין המת אלא בטלית שיש בו ציצית.

הגה: וי"א דא"צ ציצית, ונהגו לקוברו בציצית אך פוסלין^ד תחילה הציצית או כורכין אחד מן הכנפות.

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א הי"ח

**נִפְסֵק הַכֶּנֶף^ה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צִיצִית חוּץ לְשֵׁלֶשׁ אֶצְבָּעוֹת
תּוֹפְרָה בְּמִקּוּמָהּ. בְּתוֹךְ שֵׁלֶשׁ לֹא יִתְפֹּר. נִתְמַעֵטָה זֹוִית**

מוכרי בגדים שמכוונים להראותם לקונים פטורים מציצית, מ"א ס"ק ב', בשם תוס' נדה ס"א ע"ב, אבל אם לובש אותם להעביר במכס חייב בציצית, והא"ר כתב דגם להעבירם מהמכס פטור, ועיין בכה"ח אות ה'.

ד. והב"ח כתב דאין לפוסלן אלא יש לקושרן זה עם זה, או לכסותם תוך הכנפות, ואולי הטעם דעתיד לקום בזה בתחיה ומדוע עם טלית פסולה.

ה. כסף משנה: נפסק הכנף וכו'. בפרק התכלת (שם) אמר רב יהודה טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור. ופירש"י חוץ לשלש למעלה משלש אצבעות משפת הכנף יתפור ולא חיישינן דילמא פייש מידי מחוט התפירה ויניחנו ויוסיף עליו שבעה חוטינן לשם ציצית ואיכא משום תעשה ולא מן העשוי דהא חוץ לשלש לא חזי לתלות ציצית. בתוך שלש דראוי להניח שם ציצית לא יתפור דחיישינן להכי כדפרישנא. וכתב הרא"ש ולפי זה יראה דטלית של צמר שנקרעה תוך שלש מותר לתפור האידנא דאין דרך לתפור בחוטי צמר אלא בחוטי קנבוס ואינם ראויים לציצית. ור"ע פירש חוץ לשלש יתפור כיון דאית ביה שלש על שלש אית ביה תורת בגד תוך שלש לית ביה תורת בגד וכמאן דליתיה דמי ואע"ג דתפריה כמאן דפסיק דמי ולא רמינן ביה ציצית ואי עביד ביה ציצית לא פטר לטלית עכ"ל. ומשמע דלר"ע כל שנקרע תוך שלש דמיפסיל אפילו תפרו ל"מ דאין להכשיר ציצית שהיה תלוי בו באותה שעה דהא אית ביה משום תעשה ולא מן העשוי בפיסול אלא אפילו הטיל ציצית אחר שתפרו פסול מפני שחתיכה זו כיון שנפסקה אע"פ שתפרה תו לא חשיבא מבגד זה וכן כתב הרא"ש ז"ל ורבינו ירוחם. אבל ממ"ש נמוקי יוסף בשם ר"ע משמע דלא נפסל אלא ציצית שהיו בו בעת שתפרו מפני שבעת שנקרע תוך שלש בטלו הציצית מיד שלא נשתייר בו שיעור כנף וכשחוזר ותפרו הו"ל תעשה ולא מן העשוי אבל ציצית שהטיל בו אחר שתפרו כשר ולזה נוטים דברי רבינו שכתב נפסק הכנף שיש

בה ציצית משמע דדוקא לפסול ציצית שיש בו בשעת קריעה קאמר: נתמעטה זוית של בגד וכו'. שם (דף מ"ב) רב סמא ורבינא הוו יתבי קמיה דרב אשי חזייה רב סמא לגלימיה דרבינא דסתור ובצר ממלא קשר גודל אמר ליה לא סבר מר להא דרבי יעקב דאמר צריך שירחיק כמלא קשר גודל אמר ליה בשעת עשייה איתמר: וכן אם נתמעטו חוטי הציצית וכו'. בראש פרק התכלת (דף ל"ח) תנן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת ובגמרא לימא מתניתין דלא כרבי דתניא וראיתם אותו מלמד שמעכבים זה את זה דברי רבי וחכמים אומרים אין מעכבים ואסיקנא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם תכלת וקאי לבן או איגרדם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני רבי חייא גרדומי תכלת כשרים וכמה שיעור גרדומים כדי לענבם. ובתר הכי (דף ל"ט) אמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסולה. והנה רבינו כתב בתחלת פרק זה התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת כיצד הרי שאין לו תכלת עושה לבן לבדו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר תכלת לבדו כשר: ויש לתמוה עליו ממ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן משמע שאם נפסקו כל חוטי הלבן לגמרי ולא נשתייר מהם כלום מאחר שנשאר התכלת כשר וא"כ היאך כתב כאן שאם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה ועוד דמשמע דפסק כרבי דאליביה אמרינן דאי איגרדם לבן וקאי תכלת כשר ומשמע דרבנן לא סברי הכי ואמאי פסק כרבי ולא כחכמים ועוד דבגמרא אמרינן דר"י בן נורי פליג עליה ורביה הוא וקיימא לן הלכה כרבי מחבירו ולא מרביו ועוד דכיון דפסק כרבי דאיגרדם לבן וקאי תכלת כשר הוה ליה למיפסק נמי דתכלת ולבן מעכבין זה את זה כדסבר רבי ועוד אמאי נקט דתכלת אינו מעכב את הלבן שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו ובלבן אינו מעכב את התכלת נקט נפסק הלבן ונתמעט. ועוד יש לדקדק דמלשון רבינו משמע דמכשר איגרדם כוליה לבן אפילו לא נשתייר ממנו כלום והיאך אפשר לומר כן כיון דבגמרא לא הכשירו אלא כנשתייר כדי עניבה: ויש לומר שרבינו פסק כרבנן וכפשטא דמתני' דקתני התכלת אינו מעכב את הלבן וכו' שאם אין לו אלא מין אחד עושה אותו וכתב שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו וממילא משמע דלבן אינו מעכב את התכלת וכו"ש הוא שהרי עיקר המצוה בתכלת ובאיגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן פסק דכשר משום דסבירא ליה דאע"ג דלאוקומי מתני' אליבא דרבי איתמר לכולי עלמא דינא הכי הוי ובאוקימתא דמתני' הוא דמשוינן פלוגתא ביניהו דלרבנן אתיא מתני' כפשטה שאם אין לו לבן עושה תכלת ואם אין לו תכלת עושה לבן אבל לרבי דלא מצי לפרושי הכי משום דסבירא ליה שמעכבין זה את זה צריך לפרש דמתני' באיגרדם תכלת וכו' מיירי. ולענין שיעור הגרדומים משמע שסובר רבינו דאפילו לא נשאר אלא מין אחד והמין השני נפסק כולו לגמרי כשר דלישנא דגמרא דקאמר איגרדם לבן וקאי תכלת משמע ליה דאיגרדם לבן לגמרי ולא נשתייר ממנו כלום והא דבעינן שיעור גרדומין לאו אבני רבי חייא קאי אלא היכא דאיגרדום כולהו ציציות בין דתכלת בין דלבן דאז הוא דבעינן שישתייר כדי עניבה אבל היכא דלא איגרדם אלא מין אחד אפילו לא נשתייר ממנו כלום כשר. נמצא לפי זה דהיכא שנפסקו חוטיין של מין אחד לגמרי כיון שנשאר המין השני שלהן כשר והיינו ההיא דבני רבי חייא וזהו מ"ש רבינו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן

ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ורבותא אשמועינן שאע"פ שאינו אלא חוט אחד כשר וכל שכן שאם נפסק התכלת ונשתייר הלבן דכשר. והיכא שנפסקו כל החוטין אם נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו דאמרין וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן וזהו מ"ש רבינו וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר. והיכא שנפסקו חוטין של מין אחד ומהמין השני נפסק חוט אחד מעיקרו פסול דעד כאן לא מכשרין בנפסק מין אחד אלא כשהמין השני נשאר שלם אבל כשנפסק מהמין השני חוט אחד מעיקרו פסול וכן אם עשאן כולם ממין אחד אם נפסק חוט אחד מעיקרו, וזהו מה שאמר רבינו ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה: ואפשר לומר על פי שיטה זו דבני רבי חייא כי אמרי גרדומי תכלת כשרים בשנשתייר בהם כדי עניבה דוקא מכשרי דכי בעינן וכמה שיעור גרדומין ומהדרינן כדי לענבן אבני רבי חייא קאי כדמשמע מפשטא דשמעתא ובנפסקו כל החוטין מיירי דאז בעינן כדי עניבה דלכל החוטין קורין תכלת וכמו שכתב הרא"ש ורבא דאמר לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם תכלת וקאי לבן או איגרדם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים ה"ק אי איגרדם תכלת לגמרי וקאי לבן או איגרדם לבן לגמרי וקאי תכלת לית לן בה ומייתי ראיה מבני רבי חייא דאמרי גרדומי תכלת כשרים ואע"ג דאינהו בעו שישתייר בהם כדי עניבה שאני התם שנפסקו כל החוטין אבל הכא שמין אחד לא נפסק ממנו כלל אע"פ שהמין השני נפסק לגמרי כשר דלא מייתי ראיה רבא מבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו כתחלתו ולפי זה מ"ש וכן אם עושה לבן תכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר היינו מאי דאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר. ומ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר הוא מאי דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים: ויש לפרש בע"א שרבינו מפרש דהא דקאמר רבא אי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר היינו בשנשאר מהם כדי עניבה דוקא וכבני ר' חייא דאילו איגרדם לגמרי פסול הוא וכדאמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסול. ולפי זה אין בדברי רבינו אלא שני דינים האחד היכא דאיגרדם אחד מהמינים ונשאר ממנו כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף אלא שבראש הפרק כתב הדין דרך כלל ובסוף הפרק פירשו דהיינו דוקא בנשתייר כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו בשלא נפסק אלא המין האחד והמין השני קיים וסמך על מה שבתחלת הפרק לא הכשיר אלא בנפסק מין אחד ומין שני נשאר שלם. הדין השני הוא מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו פסולה והיינו דרבה בר רב אדא. ולפי דרך זה דעת רבינו כדעת רבינו תם: ויש לפרש בע"א דשלשה דינים הם, האחד כשנפסק מין אחד לבד אפילו נשתייר פחות מכדי עניבה כשר שמאחר שהמין השני קיים כולו בכל שהוא שישתייר ממין זה סגי וזהו שכתב וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ודייק לכתוב ונפסק הלבן ונתמעט ולא כתב ונפסק מעיקרו וה"ק נפסק הלבן ונתמעט משיעור כדי עניבה ומכל מקום קצתו נשתייר. ומ"ש עד הכנף היינו עד ולא עד בכלל כלומר שבמקום שתלוי בכנף נשאר כל שהוא והיינו דאמר רבא לא נצרכה אלא

שֶׁל בָּגֵד שֶׁבֵּין חוּטֵי הַצִּיצִית וּבֵין סוּף הָאָרוֹג אֶפְלוּ לֹא
נִשְׁאָר מִן הָאָרוֹג אֲלָא כָּל שֶׁהוּא כָּשֵׁר. וְכֵן אִם נִתְמַעֵט
חוּטֵי הַצִּיצִית אֶפְלוּ לֹא נִשְׁתִּיר מֵהֶם אֲלָא כִּדִּי עֲנִיבָה
כָּשֵׁר. וְאִם נִפְסַק הַחוּט מֵעֶקְרוֹ אֶפְלוּ חוּט אֶחָד פְּסוּלָה:

שו"ע או"ח סימן טו פעיף ד

ה. ד. נקרעה הטלית תוך שלשה אצבעות סמוך לשפת הכנף בין נשתייר
כל שהוא בין נקרע כולו, אינו רשאי לתופרו^ו לרש"י דחיישינן
שישייר מחוט התפירה ויוסיף עליו ז' חוטים, וא"כ אפי' נקרע כל שהוא

לגרדומין דאי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר וגרדומין היינו
שנשתייר קצת דאי לא נשתייר כלום נפסק מעיקרו מיקרי ואם נשתייר כדי עניבה מאי איריא
קאי לבן או קאי תכלת אפילו איגרדום תרווייהו נמי כשר וכדאמרי בני ר' חייא גרדומי
תכלת כשרים כשנשתייר בהם כדי עניבה כדאמרינן בגמרא ותכלת דאמרי בני ר' חייא היינו
כל החוטין דלכולהו קרי תכלת ולא מייתי רבא ראייה מדבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו
כתחלתו וכיון דבנפסקו כל החוטין מכשרי בנשתייר בהם כדי עניבה בנפסק מין אחד לבד
יש להכשיר בנשתייר פחות מכדי עניבה. הדין השני אם נפסקו כל החוטין וזהו שכתב וכן
אם נתמעטו חוטי הציציות אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר והיינו דבני ר'
חייא וכמו שכתבתי בסמוך. הדין השלישי מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד
פסולה: ודע דגרסינן בגמרא אהא דאמרינן וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן איבעיא להו
כדי לענבן כולהו בהדדי או דילמא כל חד וחד לחודיה תיקו והרי"ף ורבינו השמיטו דין
זה משמע דסברי דאזלינן בה לקולא וטעמא משום דס"ל דשיעור זה אינו אלא מדרבנן
דאילו מדאורייתא בכל דהו סגי. וגרסינן תו בגמרא בעי רב אשי אלימי ולא מיענבי ואי
הוו קטיני מיענבי מאי א"ל רב אחא כ"ש דמינכר מצותיהו. ופירש"י אלימי עבים. דאי
הוו קטיני דקים. הוו מענבי שארוכי' הם כל כך אבל מפני עביים הוו קטיני' לענוב. כ"ש
דכשרים דהואיל ואילו הוו דקים כ"כ כשרים דהא ארוכין הן כדי עניבה כ"ש שהם עבי'
דמינכרא מצותן טפי עכ"ל. והרי"ף והרמב"ם השמיטוהו וטעמא משום דכיון דאתא
במכ"ש מילתא דפשיטא היא ואע"ג דמעיקרא הוה מיבעיא ליה לרב אשי בתר דשמע
דאתא במכ"ש קבלה וכיון דלפום קושטא לכולי עלמא אתיא במכ"ש לא חשו לכתבו:

ו. אם נקרע הכנף לגמרי מן הבגד שצריך לעשות לו ציצית מחדש ונשאר מקומו מרובע,
אבל אם המקום ההוא בלוי, ורוצה לחתוך המקום הבלוי ולעשות שם ציצית בכנף
במקום חזק אין בזה שום חשש, כה"ח אות כ"ג.

לא יתפור, אבל בטלית של צמר דאין דרך לתפור בחוטי צמר מותר.
ולרב עמרם גאון הטעם שאין תופרין כיון שאין עליו תורת בגד ולפי
זה אם לא נקרע לגמרי מותר לתופרו. וי"א דלרב עמרם גאון לא נפסל
אלא בציציות שהיו בו כבר בעת שתפרו, אבל אם לאחר שתפרו הטיל
בו ציציות כשר^ז, וירא שמים יוצא ידי כלם^ח.

עין משפט ט.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א הי"ג

כיצד. הביא כנף שיש בה ציצית ותפרה על הבגד^ט
אפלו יש באותה הכנף אמה על אמה פסול שנאמר
'ועשו להם ציצת', לא מן העשוי, שהרי זה דומה למי
שנעשית מאליה. ומתר להתיר ציצית מבגד זה
ולתלותם בבגד אחר בין לבן בין תכלת:

ז. ה"ה אם רוצה לתופרו ועדיין הציציות הראשונות בתוכו, מ"מ יש לחוש לדעת רש"י
לא לתפור כי אם בחוטין שאינם ממין הטלית. כה"ח אות ל'.

ח. ובב"י פסק כרב עמרם גאון דהרמב"ם פסק כמוהו ומה שכתב כאן ירא שמים יחוש
לדעת רש"י, היינו היכא דאפשר. כה"ח אות כ"ו.

ט. כסף משנה: ומ"ש ומותר להתיר ציצית מבגד זה ולתלותם בבגד אחר וכו'. בפרק התכלת
(שם) ובפרק במה מדליקין (שבת כ"ב) רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר
מתירין אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב בר מתלת דעביד כשמואל וחד מינייהו הא
דמתירין מבגד לבגד:

דף מא:

הרמב"ם הל' ציצית פ"ב ח"ח

עין משפט א.

טְלִית שֶׁהִיא כְּלָה אֲדָמָה אוּ יֶרֶקָה י אוּ מִשְׁאֵר צְבָעוֹנִין
עוֹשֶׂה חוּטֵי לָבָן שְׁלָה כְּעֵין צְבָעָה. אִם יֶרֶקָה יֶרֶקִין אִם

י. כסף משנה: טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה וכו'. שם (מ"א): ת"ר טלית שכולה תכלת כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן מיתבי טלית אין פוטר בה אלא מינה טלית שכולה תכלת מביא תכלת ודבר אחר ותולה בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא כשר ל"ק כאן בטלית בת ד' חוטין כאן בטלית בת ח' חוטין. ופירש"י כל מיני צבעים פוטרין בה לשם לבן דכיון דמין כנף ליכא לקיומיה ביה אין לך לחזור אחר לבן אלא שיהיו בה שני מינין חוץ מקלא אילן דדמי לתכלת וזמנין דמזבין לה לאיניש אחרינא וסבר דכל חוטיה תכלת וכי מצריך לטלית אחריתא שקיל תרי חוטי מהכא ונותן שם עם הלבן ותחת אלו יתן לבן ונמצאת אחת מהן נפטרה בקלא אילן לשום תכלת ושדי קלא אילן עם לבן בציצית ונמצאת כלאים בלא מצוה. טלית אין פוטר בה לשם לבן אלא מינה אם אדומה היא יטול בה שני חוטין אדומים ושני חוטין תכלת וכן שאר גוונים. מביא תכלת שני חוטין לשם תכלת ודבר אחר לשם לבן ואע"ג דהאי תכלת הוי מין כנף ואפ"ה שני מינין בעינן דאזלינן בתר רוב טליתות. ואם הביא כשר אלמא קלא אילן נמי פוטר בה. בטלית בת ד' חוטין ב' תכלת ושנים קלא אילן כשר. בטלית בת ח' חוטין ד' תכלת והטיל בה ד' קלא אילן לקיים מצות ב' מינים פסולין הואיל ולבר קלא אילן איכא חוטין כל צורכה דחיישינן דילמא מצריך לטלית אחריתא ושקיל הנך תכלת מהכא ותלי לה התם וליכא הכא אלא קלא אילן א"נ שקיל הנך דקלא אילן ותלי בה. ל"א ועיקר חוץ מקלא אילן דהא אשני מראות שבה קפדינן ואלו מראיהן שוין. מיתבי וכו' אם הביא כשר. טלית בת ח' חוטין ד' של תכלת ומין אחר וביקש להטיל בה עוד ד' אחרים לא יטילו קלא אילן שמא ימכרנו לאיש אחר ויהא סבור שהם תכלת ויתירם מכאן ויתן בטלית אחר במקום תכלת עם לבן ואם הביא כשר דהא נפטר בד' חוטין של תכלת ודבר אחר עד כאן לשונו. ויש לתמוה על רבינו שכתב היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונין חוץ מן השחור ובגמ' לא אמרו אלא חוץ מקלא אילן והוא צבע תכלת בשאר צבעים שלא בדם חלזון. ועוד יש לתמוה למה לא חילק בין טלית בת ד' חוטין לבת ח' חוטין כמו שחילקו בגמרא. ויש לומר לראשונה הוה אפשר לומר שרבינו מפרש דקלא אילן שם כולל בין לצבע תכלת שלא בדם חלזון בין לשחור ונקט רבינו לאסור שחור וכ"ש צבע תכלת שלא בדם חלזון ומפרש דטעמא דלא יטיל בה קלא אילן במקום לבן משום דבעינן שני מינין והכא מיחזי כאילו אין שם אלא מין אחד והשתא אע"פ שנאמר שרבינו מפרש ג"כ כדעת שאר המפרשים דבקלא אילן אינו נכלל שחור י"ל דמשמע ליה מסברא דכיון דטעמא דלא יטיל בה קלא אילן ללבן הוא משום דמיחזי כאילו אין שם אלא מין אחד ההוא טעמא שייך בשחור

אֲדָמָה אֲדָמִין. הִיתָה כָּלָה תְּכַלֵּת עוֹשֶׂה לָּבֶן שְׁלָה מִשְׁאָר צִבְעוֹנִין חוּץ מִן הַשְּׁחֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּתְּכַלֵּת.

וממילא משמע ורבינו נקט שחור וכ"ש לקלא אילן. ולשנית י"ל דכיון דלכתחלה בכל גווני לא יטיל לא חש רבינו לפרושי דין עבר והטיל לבת ח' פסולה משום דלא שכיח: כתב הראב"ד ראיתי מי שהקשה עליו וכו' כדי שיהא בו ממין הכנף עכ"ל. והתוספות הקשו קושיא זו שכתב הראב"ד ותירצו דשמא משום זה אלי ואנוהו: כתב הטור וז"ל כתב הרמב"ם שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית אם הוא אדום יעשה הציצית אדום ואם הוא ירוק יעשה הציצית ירוק וכן פירש"י ור"י פירש שאין צריך עכ"ל. וכתב מהר"י נ' חביב ז"ל על דבריו וז"ל כשנדקדק בלשון הרמב"ם לא נמצא מ"ש הרב בשמו כי כשנעריך סוף המאמר אל תחלתו יראה לי שעיקר כוונת הרמב"ם להזהיר בטלית שכולה תכלת שלא יהיו כולם מצבע תכלת או מצבע שחור הדומה לתכלת רק שיהא הלבן שלה לבן כמות שהוא או צבוע ירוק או אדום, אמנם בטלית אדומה או ירוקה עושה לבן שבה אם ירצה מאותו צבע עצמו ואם לא צבעו כלל אלא שהניחו לבן כמות שהיה הלא טוב כי לא כיון הרמב"ם באומרו עושה לבן שבה כעין צבעה אלא לומר שרשאי לעשותה כעין צבעה מה שאין רשאי לעשות כן בטלית שכולה תכלת אלא מן ההכרח צריך שיהיו בציצית ב' גוונין האחד פתיל תכלת והשני חוט לבן כמות שהן או צבועים ירוקים או אדומים והרי הרמב"ם כתב בתחלת פרק ראשון לשון זה ענף שעושין על הכנף ממין הבגד הוא הנקרא ציצית וכו' וזה הענף הוא הנקרא לבן מפני שאין אנו מצוין לצובעו ואם כוונת הרמב"ם כמו שהבין ממנו בעל הספר שצריך מן ההכרח לצבוע הציציות מצבע הטלית איך הניח הרמב"ם יסוד שאין אנו מצוין לצובעו. ולא נעלם ממני מה שיש לדחות ולתקן זה ועם כל זה כוונתי לומר שאין אנו מוכרחים להבין בדברי הרמב"ם דין זה שיהיה מוכרח לעשות הציציות מצבע הטלית ועכ"פ לא דקדק הרב בעל הספר בהעתקת כוונת הרמב"ם באומרו בשמו סתם שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית שה"ל לפרש זולת כשיהיה צבע הטלית תכלת כי בודאי יש מקום לטעות בזה למי שלא יעיין דין זה בספר הרמב"ם. ועתה שאין לנו תכלת העושה טלית תכלת יעשה כל הציציות לבן ולמה לא יעשה כן כשיהיה הטלית ירוק או אדום שיהיו כל הציציות לבן ובזה נסכים עם סברת רבים מהפוסקים שאמרו שאין לחוש שיהיו הציציות מצבע הטלית עכ"ל. ולא ידעתי מי דחקו לפרש כן בדברי רבינו בהיות דבריו מבוארים שכיון למ"ש הטור בשמו שאילו היתה כוונתו כמו שפי' בו הרב הנז' ה"ל להקדים היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונים למ"ש טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה וכו' עושין חוטי לבן שלה כעין צבעה. ומ"ש בראש הפרק שזה נקרא הענף לבן מפני שאין אנו מצוים לצובעו הדבר ברור שאין אנו מצוים לצובעו תכלת קאמר וכל שאר צבעים מקרו בשם לבן וכבר הרגיש הרב עצמו בזה ומפני כך כתב ולא נעלם ממני מה שיש לדחות ולתקן וכיון שכן יש לתמוה למה משכן נפשו לחלוק על פירוש הטור בדברי רבינו:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וְכוֹרֵךְ עַל הַכֹּל חוּט אֶחָד תִּכְלֹת כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׁין בְּשָׂאָר
צִיצִיּוֹת שְׂאִינָן צְבוּעִין:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' ציצית פ"א הי"ג

כִּיצַד. הֵבִיא כָּנָף שֵׁשׁ בָּהּ צִיצִית וּתְפֹרָה עַל הַבֶּגֶד אֲפֹלוּ
יֵשׁ בָּאוֹתָהּ הַכָּנָף אֶמָּה עַל אֶמָּה פָּסוּל שֶׁנֶּאֱמַר 'וַעֲשׂוּ
לָהֶם צִיצִת', לֹא מִן הָעֲשׂוּי, שֶׁהָרִי זֶה דּוֹמָה לְמִי שֶׁנַּעֲשִׂית
מֵאֲלִיָּהּ. וּמִתָּר לְהִתִּיר צִיצִית מִבֶּגֶד זֶה וּלְתִלּוֹתָם בִּבְגָד
אַחֵר בֵּין לְבֵין בֵּין תִּכְלֹת:

שו"ע או"ח סימן טו פעיף א

א. מותר להתיר ציצית מטלית אחת וליתנם בטלית אחרת ל אבל שלא
ליתנם בטלית אחרת אסור מ.

הגה: ודוקא בטלית של בר חיובא נ, אבל מותר להתיר ציצית מטלית של מת.

כ. כסף משנה: ומ"ש ומותר להתיר ציצית מבגד זה ולתלותם בבגד אחר וכו'. בפרק התכלת
(שם) ובפרק במה מדליקין (שבת כ"ב) רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר
מתירין אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב בר מתלת דעביד כשמואל וחד מינייהו הא
דמתירין מבגד לבגד:

ל. מנחות מ"א, ושבת כ"ב וכשמואל, ואפי' מטלית חדש לטלית חדש וכ"ש מטלית ישן
לטלית חדש, ב"ח. וכן מותר מטלית גדול לטלית קטן, אבל אין להתיר מבגד של גדול
שחיובו מן התורה לבגד של קטן, כה"ח אות א'.

ודוקא באין ציציות מצויין בעיר אבל במצויין כמו בזמנינו ב"ה אין להתיר ציצית מבגד
לבגד, פרמ"ג אות ב' במש"ז.

אם נפסק חוט אחד מותר לקשור לו חוט אחר להשלימו ל"ב גודלין והוא שיהיה לפני
הקשירה, כה"ח אות ז'.

מ. אבל אם רוצה לעשות ציציות אחרות יפות מן הראשונות ודאי מותר דהוי נוי מצוה,
לבוש.

נ. אפי' מדרבנן כגון של קטן אין להתיר.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהוד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' מגילה וחנוכה פ"ד ה"ט

נר חנוכה שהדליקו חרש שוטף וקטן או עכו"ם לא
עשה כלום עד שידליקנו מי שהוא חייב בהדלקה.
הדליקו מבפנים והוציאו דלוק והניחו על פתח ביתו לא
עשה כלום עד שידליקנו במקומו. אחז הנר בידו ועמד
לא עשה כלום שהרואה אומר לצרכו הוא עומד.
עשית שהיתה דולקת כל היום כלו למוצאי שבת
מכבה ומברך ומדליקה שההדלקה היא המצוה ולא
ההנחה. ומתיר להדליק נר חנוכה מנר חנוכה:

שו"ע או"ח סימן תרעד סעיף א

א. מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה ודוקא זה מזה בלא אמצעי^ס, אבל
ע"י נר של חול אסור.

ויש מתירים גם ע"י אמצעי^ע, אלא א"כ הוא בענין שיש לחוש שיתכבה
נר של חול לפני שידליק הנר של חנוכה.

הגה: ונהגו להחמיר אפי' מנר לנר^פ שעיקר מצותו אינו אלא נר אחד בלבד.

ס. מימרא בשבת כ"ב ומשום ביזוי מצוה, ואירי מיום שני ואילך שמדליקין יותר מנר
אחד, ומדליקין זה מזה דוקא במקומו כי ההדלקה במקום הנחתה עושה מצוה והיינו
ע"י שהפתילות ארוכות. כה"ח אות ג'. ולא ע"י אמצעי שלא יהיה בכך ביזוי מצוה.
ואם אחרי שהדליק כבה אין מדליקין אותו מנר חנוכה אפי' בלא אמצעי כיון שאין הוא
נר מצוה, כי הדלקה עושה מצוה ואם כבה אינו זקוק לו. מ"ב אות ב'.

ע. דעה ראשונה כרב ודעה שניה שמואל והשמש הוא נר של חול, פר"ח. ודעת השו"ע
כסתמא לאסור, ורק בשעת הדחק יש לסמוך על המתירין, והמנהג להחמיר בנרות
חנוכה כהרמ"א דאפי' מנר לנר בלי אמצעי אסור.

פ. משמע דעיקר החומרא רק בנר חנוכה ולא בנר מצוה אחר כגון של שבת או
ביכנס"ס. מ"ב אות ה'. ומש"כ המ"א להחמיר בכל נר מצוה היינו ע"י אמצעי.

מ"מ אחר שעבר זמן מצוותן שמותרים בהנאה כ"ש שמותר להדליק מהן ז.

הרמב"ם הל' שבת פ"א ה"ה

עין משפט ד.

דברים המתירים לַעֲשׂוֹתָן בַּשַּׁבָּת וּבַשְּׁעֵת עֲשִׂיתָן אֲפָשָׁר שִׁתְּעַשֶּׂה בְּגִלְגָּל מְלָאכָה וְאֲפָשָׁר שְׁלֹא תַעֲשֶׂה. אִם לֹא נִתְּכֹן לְאוֹתָהּ מְלָאכָה הָרִי זֶה מִתָּר. פִּיֶּצֶד. גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה וְכִסָּא וְסִפְסָל וְכִיּוֹצֵא בָהֶן בַּשַּׁבָּת וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְּכֹן לַחֲפֹר חֲרִיץ בְּקֶרֶקַע בַּשְּׁעֵת גְּרִירָתָן. וְלִפִּיכָּךְ אִם חָפְרוּ הַקֶּרֶקַע אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ בְּכָךְ לִפִּי שְׁלֹא נִתְּכֹן. וְכֵן מִהֵלָּךְ אָדָם עַל גְּבִי עֹשִׁימִים בַּשַּׁבָּת וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְּכֹן לַעֲקֹר אוֹתָן. לִפִּיכָּךְ אִם נִעְקְרוּ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְרוֹחֵץ יָדָיו בַּעֲפֹר הַפְּרוֹת וְכִיּוֹצֵא בּוֹ וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְּכֹן לְהַשִּׁיר הַשֶּׁעַר. לִפִּיכָּךְ אִם נָשָׂר אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְכֵן פֶּרֶצָה דְּחוּקָה מִתָּר לְהַכְנִס בָּהּ בַּשַּׁבָּת אֶף עַל פִּי שְׂמֵשִׁיר צְרוּרוֹת. וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְּכֹן כְּגֹן זֶה הָרִי זֶה מִתָּר:

ז. ולפי הב"ח שאסור להשתמש גם אחר זמן מצוותן אסור גם להדליק מהם, ומ"מ אין להחמיר רק בהדלקת נר חול ממנו אבל נר להדליק מצוה מותר. מ"ב אות ח'.

ק. כסף משנה: כתב הרמ"ך כיצד גורר אדם וכו' נראה שהוא גורס אבל בגדולים ד"ה מותר ולכך לא מפליג ומתיר בכל ענין ולא נהירא דא"כ מאי מקשה מההיא דגורר אדם לימא דההיא כר"ש דמתיר בכל ענין שאין מתכוין אפי' בגדולים דדמי לפסיק רישיה ובספרים מדוייקים נמצא מחלוק' בקטנים אבל בגדולים ד"ה אסור דדמי לפסיק רישיה וצ"ע עכ"ל:

שו"ע או"ח סימן שלו פעיף א

א. כל דבר שאין מתכוין מותר ובלבד שלא יהיה פסיק רישיה ^ר, ע"כ גורר אדם מטה ושולחן וספסל בין גדולים ^ש בין קטנים והוא שלא יתכוין לעשות חריץ.

א. ב. מותר להתיז מים על קרקע הבית ^ת, כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה אבק.

עין משפט ה. שו"ע או"ח סימן כא פעיף ג

ג. מותר להכנס בציצית לבית הכסא ^א.

הגה: וכ"ש לשכב בהם שמותר, ויש שכתבו שלא לשכב בהם ^ב, וגם לא ליתנו לכובס א"י כדי שלא יהיו מצות בזויות עליו, אך נוהגים לשכב בהם.

ר. שבת ק"ב. והלכה כר"ש ואפי' אם היה מתכוין היה עושה איסור תורה, בלא מתכוין מותר לר"ש.

וההפרש שיש בין מלאכה שאינה צריכה לגופה לפסיק רישיה דלא נחא ליה עיין בכה"ח בסי' רע"ח אות ג' מיסוד ר' אברהם החסיד בשם אביו הרמב"ם.

ש. אבל גדולים מאוד אסור דהוי פסיק רישיה ואז אסור אפי' בקרקע שיש, ב"י בשם הרוקח וגם בחבית שאסור להטותה אם כבדה אפי' על קרקע שיש אסור. כה"ח אות ד'.

ועגלה של תינוק אפי' כבדה מאוד מותר כיון שאינה עושה חריץ אלא כובשת בקרקע. שם. ת. ואפי' באינה מרוצפת, וכ"כ הב"י בשם סת"ה.

א. היינו בבגד שעשוי למלבוש וכו' ד' כנפות שנתחייב בציצית אבל בטלית מצוה שאינם רק להתפלל בהם אין נכון להכנס בהם לבית הכסא, ט"ז ס"ק ג', אבל להשתין בהם אין בזה איסור, ובטלית קטן מותר להכנס כיון שהוא מכוסה. כה"ח אות י"ג. וה"ה בגד עליון שנוהגים ללבושו לתפלה אין להכנס בו, שם אות י"ד.

ב. והב"י כתב דלא ראינו ולא שמענו מי שמקפיד בזה, וצריך לזהר שלא להסיר הטלית קטן מעליו לא ביום ולא בלילה ויועיל מאוד לבטל כוחות החיצונים, ורק להכנס לבית המרחץ מסירו, משער הכוונות דרוש א' של תפילת ערבית, ועכשיו נהגו כלם כדברי האר"י ז"ל, כה"ח אות ט"ו.

עין משפט ו.ז.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ו

כיצד עושין את הציצית. ^א מתחיל מזוית של טלית שהיא סוף הארוג ומרחיק ממנה לא יותר על שלש אצבעות למעלה ולא פחות מקשר גודל ומכניס שם ארבעה חוטין וכופלן באמצע. נמצאו שמונה חוטים משלשין תלויין מן הקרן. וארך החוטים השמונה אין פחות מארבע אצבעות. ואם היו יותר על כן אפלו אמה או שתים פשרין. וכל האצבעות בגודל. ויהיה אחד משמונה החוטים חוט תכלת והשבעה לבנים:

שו"ע או"ח סימן יא פעיף ד

ה. ו. אורך החוטים אין פחות מד' גודלים, וי"א י"ב גודלים וכן נוהגין.

^{ג.} כסף משנה: כיצד עושין את הציצית מתחיל מזוית של טלית שהוא סוף הארוג ומרחיק ממנה לא יותר על שלש אצבעות למעלה ולא פחות מקשר גודל ומכניס שם ד' חוטין וכופלן באמצע נמצאו ח' חוטין משולשין תלויין מן הקרן ואורך החוטין הח' אין פחות מארבע אצבעות ואם היו יותר על כן אפי' אמה או שתים כשרים. בפרק התכלת (שם מ"א) אמר רב פפא הלכתא ארבע בתוך ג' משולשת ופירש"י ד' חוטין נותן בחור הטלית וכופלו לשמנה משולשת תלויה הענף מן הגדיל ארבע אצבעות ארבע חוטין נותן בתוך ג' אצבעות שלא ירחיק מן השפה יותר משלש אצבעות. ואמרינן תו בגמרא למימרא דאית להו שיעורא ורמינהו ציצית אין לה שיעור למעלה אבל יש לה שיעור למטה. ופירש"י אין לה שיעור למעלה כמה דבעי ליהוי ארוך. ואמרינן תו בגמרא דף מ"ב א"ר יעקב א"ר יוחנן וצריך שירחיק כמלא קשר גודל. ופירש"י צריך שיגביהנה מן השפה מלא קשר גודל שיעור הציפורן עד פרק ראשון: ומ"ש מתחיל מזוית של טלית שהוא סוף הארוג. היינו לומר שצריך להטיל הציצית סמוך לזוית ששם הוא כנף הבגד: ומ"ש וכל האצבעות בגודל. כ"כ עוד רבינו בפ"ט מהלכות תפילין ובפ"ז מהלכות שבת וכתב המרדכי בשם רבו שצריך לשער במקום רוחב הגודל: ומ"ש ויהיה אחד משמונה החוטין חוט תכלת והז' לבנים. כתב הראב"ד א"א טעות הוא זה אלא השנים של תכלת והששה לבנים עכ"ל. וכדבריו כתבו התוספות וטעמו של רבינו מדכתיב פתיל תכלת פתיל חד משמע וכ"כ בתשובה לחכמי לונגל והכי משמע בספרי:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ולמעלה אין להם שיעור.

הגה: עשאו ארוך יותר מדאי יכול לקצרו ^ד ואין בזה תעשה ולא מן העשוי.

ה. ז. אחד מד' החוטין יהיה ארוך כדי שיכרוך בו הגדיל ^ה.

שו"ע או"ח סימן יא פעיף ט

ט. יב. יעשה הנקב ^ז בכנף לא למעלה מג' אצבעות, משום שאז אינו נקרא

כנף, ולא למטה מקשר אגודל עד הציפורן דלמטה מזה הוי תחת

הכנף.

הגה: ומודדין זה ביושר ולא באלכסון מן הקרן.

ד. ואל יחתוך אותו בסכין משום לא תניף עליהם ברזל, רק בשיניים מהשל"ה, מ"א ס"ק י"ח.

ה. ואם אין אחד ארוך יקשור בכל אחד קצת וכך היו עושין בזמן התכלת שקושרין קצת כריכות מחוט התכלת וקצת מהלבן, כה"ח אות י"ח.

ז. י"א דיעשה ב' נקבים כדוגמת צירי ויוציא הציציות לצד אחד וכתב הב"ח דבטלית קטן יעשה ב' נקבים ובטלית גדול יעשה נקב אחד וגם האר"י ז"ל נהג כן ומהר"ש ויטל כתב שהמרח"ו לא נהג כן, ומנהג ירושלים שאין לעשות ב' נקבים, כה"ח אות כ"ד.